

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	6Cdo/87/2022
Identifikačné číslo spisu:	5810201489
Dátum vydania rozhodnutia:	27.06.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Zemková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:5810201489.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov: 1/ Urbárski spolumahítelia, pozemkové spoločenstvo Tvrdošín, so sídlom Trojičné námestie 185/2, Tvrdošín, IČO: 170 573 302, 2/ Ing. O. R., nar. XX.XX.XXXX, bytom U. XXX, Q., obaja zastúpení JUDr. Veronika Leppová, advokátka, Medvedzie 45/19, Tvrdošín, proti žalovanému: ŽIAREC, poľnohospodárske družstvo, so sídlom Tvrdošín, IČO: 00 191 175, zastúpený: Mgr. Igorom Paliderom, advokátom so sídlom Klinec II, Zubrohlava, v konaní o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, vedenom na Okresnom súde Námestovo pod sp. zn. 2C/54/2010, o dovolaní žalobcov 1/ a 2/ proti rozsudku Krajského súdu v Žiline sp. zn. 6Co/22/2019 zo dňa 24. apríla 2020, takto

rozhodol:

Dovolanie žalobcu 1/ v celom rozsahu a dovolanie žalobcu 2/ v časti neprerušenia konania o d m i e t a.
Vo vzťahu k žalobcovi 2/ zrušuje vo veci samej a v časti trov konania
- rozsudok Krajského súdu v Žiline sp. zn. 6Co/22/2019 z 24. apríla 2020
- rozsudok Okresného súdu Námestovo č.k 2C/54/2010-785 z 11. septembra 2018
a vec vracia súdu prvej inštancie v rozsahu zrušenia na ďalšie konanie.

Žalobca 1/ je p o v i n ý zaplatiť žalovanému náhradu trov dovolacieho konania, o výške ktorej rozhodne súd prvej inštancie.

Odôvodnenie

Rozsudok súdu prvej inštancie

1. Okresný súd Námestovo (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom č.k. 2C/54/2010-785 z 11. septembra 2018:

I. zamietol žalobu žalobcov 1/ a 2/ (výrok I.) doručenú na súd 08. apríla 2010 v znení pripustenej zmeny uznesením súdu č. k. 2C/54/2010-289 zo 17. júla 2015 (ďalej aj „žaloba“), ktorou sa domáhali určenia, že žalobca 1/ je vlastníkom pozemkov v podiele 669827/999999-in k celku zapísaných na liste vlastníctva č. XXXX pre kat. úz. a Obec Q. pod A ako parcely registra „C“ bližšie špecifikované v bode

I odôvodnenia napadnutého rozsudku pod B 141 na meno žalovaného 2/.

II. Návrh na prerušenie konania zamietol (výrok II.).

III. rozhodol o trovách konania tak, že žalovanému 2/ priznal proti žalobcom 1/ a 2/ nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % (výrok III.).

2. Uznesením č. k. 2C/54/2010-288 konajúci súd zastavil konanie o žalobe proti žalovanému 1/ z dôvodu späťvzatia žaloby v tejto časti žalobcami a v súvislosti s čiastočným zastavením konania rozhodol aj o trovách konania. Nasledujúc toto rozhodnutie, odvolací súd v záhlaví svojho rozhodnutia žalovaného 2/ označil len ako žalovaného. Ak sa ďalej v texte uvádza žalovaný 2/ ide podľa preznačenia o žalovaného - ŽIAREC, poľnohospodárske družstvo.

3. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku vyplýva, že po vykonanom dokazovaní okresný súd aplikoval na zistený skutkový stav ustanovenia § 139 písm. c/ zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok, (ďalej len „CSP“) a § 9 ods. 1, ods. 11 a § 12 ods. 1 zákona č. 97/2013 Z. z. o pozemkových spoločenskách (ďalej len „zákon č. 97/2013 Z. z.“) a dospel k nasledovným záverom: V súdenom spore sa žalobca 1/ domáhal určenia vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam zapísaným na LV č. XXXX pre Obec a kat. úz. Q.. Z odôvodnenia žaloby v znení jej pripustenej zmeny vyplynulo, že žalobca 2/ svoj nárok, ktorý nepremietol do petitu, v podstate odôvodnil tým, že na základe splnomocnenia podielových spoluvlastníkov označeného pozemkového spolčenstva zo dňa 02. augusta 1992 týchto zastupoval v konaní o vydaní nehnuteľností podľa zákona č. 229/1991 Zb. o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku (ďalej len „zákon č. 229/1991 Zb.“) Z LV č. XXXX pre kat. úz. a Obec Q. súd zistil, že žalobca 2/ je spoluvlastníkom spoločnej nehnuteľnosti o veľkosti podielu 802/999999-in, pričom žalobca 2/ netvrdil, že by mu mal prislúchať podiel v inom rozsahu. Súčasne netvrdil ani dôvod, na základe ktorého mal získať vlastnícke právo k pozemkom, ktoré sú predmetom sporu nad rozsah zapísaného podielu. Keďže žalobca 2/ ohľadom právneho dôvodu a titulu nadobudnutia jeho vlastníckeho práva k sporným nehnuteľnostiam súdu neponúkol relevantné skutkové tvrdenia a neponúkol o nich dôkaz, čo sa navyše nepremietlo do jeho žalobnej žiadosti (petitu), súd jeho žalobu zamietol. Samotný odkaz na splnomocnenie žalobcu 2/ ostatnými podielovými spoluvlastníkmi na ich zastupovanie v tzv. reštitučnom konaní o vydaní nehnuteľností v zmysle zákona č. 229/1991 Zb. nepostačovalo na unesenie bremena tvrdenia a bremena dôkazu a teda na úspech žaloby. Ak žalobca 2/ vystupoval ako štatutárny zástupca žalobcu 1/, nemohol sa zároveň domáhať určenia vlastníctva k totožnému predmetu sporu ako žalobca 1/, keďže by išlo o dva navzájom si odporujúce výroky.

4. Vo vzťahu k žalobcovi 1/ sa okresný súd primárne zaoberal jeho aktívnou vecnou legitimáciou a nedostatkom naliehavého právneho záujmu ako námietok vznesených zo strany žalovaného. V konaní nebolo sporným, že žalobca 1/ si uplatnil nárok na vydanie nehnuteľností podľa zákona č. 229/1991 Zb., o ktorom bolo naposledy rozhodnuté rozhodnutím Okresného úradu Námestovo z 11.11-2015 č. j. OÚ-NO-PLO- XXX-XXXXXX/dam, ktoré bolo na základe podanej žaloby zrušené rozsudkom Krajského súdu v Žiline z 27. januára 2017 č. k. 29Sp/22/2016-639. V tejto súvislosti okresný súd uviedol, že žalobca 1/ si v dňoch 25. mája 1992, 14. decembra 1992 a 05. januára 1993 uplatnil nároky na vydanie nehnuteľností podľa zákona č. 229/1991 Zb., medzi nimi aj nehnuteľnosti zapísané v protokole č. 1 v kat. úz. Q.. Rozhodnutím Okresného úradu v Trvrdošine č. 97/01675-013 z 29. septembra 1997 bol schválený zjednodušený register pôvodného stavu v kat. úz. Q. (ZRPS) a ešte predtým bolo bývalým Pozemkovým úradom v Dolnom Kubíne (okrem ďalších) vydané rozhodnutie č. ROK XXX-X-AX/XXXX z 24. januára 1995, ktorým bola schválená dohoda o vydaní nehnuteľností oprávneným osobám z dôvodu uvedeného v § 6 ods. 1 písm. d/ zákona č. 229/1991 Zb., na základe ktorého bol žalovaný 2/ (v záhlaví rozsudku označený už len ako „žalovaný“(poznámka dovolacieho súdu) zapísaný ako vlastník nehnuteľností na LV č. XXXX.

5. Uvedený nárok bol teda predmetom konania o navrátenie vlastníctva k pozemkom, v tzv. reštitučnom konaní, o ktorom, ako bolo súdmi zistené z tvrdení strán sporu a z citovaného rozsudku správneho súdu, nebolo rozhodnuté. Ak ešte nebolo rozhodnuté v tzv. reštitučnom konaní o vydaní sporných nehnuteľností žalobcovi 1/ podľa zákona č. 229/1991 Zb., nemôžu sa žalobcovia 1/ a 2/ (ďalej aj „žalobcovia“) domáhať na základe určovacej žaloby podľa všeobecných ustanovení Občianskeho

zákonníka (ďalej len „OZ“) navrátenia/určenia vlastníctva. Ide tu o konkurenciu práva na navrátenie vlastníctva na základe tzv. reštitučného zákona č. 229/1991 Zb. a deklarovanie vlastníctva v zmysle § 132 a nasl. OZ. Postup podľa všeobecného právneho predpisu (Občianskeho zákonníka) je možný iba vtedy, ak v špeciálnom (reštitučnom) predpise chýba osobitná právna úprava. Uvedené nevyplýva ani zo žaloby, ani z tvrdenia žalobcov. Na Okresnom úrade Námestovo, pozemkový a lesný odbor sa vedie reštitučné konanie pod č.j. OÚ-NO-PLO- XXX-XXXXXX/dam, ktorého predmetom sú aj nehnuteľnosti, ku ktorým sa žalobcovia domáhajú určenia vlastníckeho práva (z vyjadrenia splnomocneného zástupcu žalobcov na pojednávaní 27. júna 2017 vyplynulo, že z opatrnosti si uplatnili ten istý nárok v tomto aj v reštitučnom konaní), čo bolo napokon aj dôvodom ich procesného návrhu na prerušenie tohto súdneho konania. Podľa názoru súdu prvej inštancie, ak v reštitučnom konaní o nároku žalobcu 1/ ako oprávnenej osoby o vydanie nehnuteľností nebolo právoplatne rozhodnuté, žalobca 1/ nemôže mať naliehavý právny záujem na žiadanom určení podľa všeobecného právneho predpisu (§ 137 písm. c/ CSP). V tomto smere poukázal na rozhodnutie NS SR sp. zn. 4Cdo/130/2007 z 25. februára 2009.

6. Žalobu žalobcu 1/ súd prvej inštancie považoval za nedôvodnú aj s odkazom na ustanovenie § 9 ods. 11 zákona č. 97/2013 Z. z. o pozemkových spoločenstvách (ďalej len zákon č. 97/2013 Z. z.), pretože je nesporným, že žalobca 1/ je pozemkovým spoločenstvom, ktorého členmi sú všetci spoluvlastníci spoločnej nehnuteľnosti alebo spoločne obhospodarovanej nehnuteľnosti. Len títo by sa mohli domáhať určenia vlastníckeho práva k sporným nehnuteľnostiam za predpokladu, že podiel žalobcu 1/ ako spoločenstva na spoločnej nehnuteľnosti alebo na spoločne obhospodarovanej nehnuteľnosti by presiahol 49 %. Žalobca 1/ nepreukázal, že jeho podiel nepresiahol 49 %. teda, že mu svedčí aktívna vecná legitimácia. Keďže nepreukázal, že mu svedčí nárok vyplývajúci z hmotného práva, súd musel jeho žalobu pre nedostatok aktívnej vecnej legitimácie zamietnuť. Okresný súd dodal, že až novelou zákona č. 97/2013 Z. z. vykonanou zákonom č. 110/2018 Z. z. sa zákaz prevodu spoluvlastníckeho podielu na spoločenstvo obmedzil nad podiel spoločenstva o veľkosti 49 % podielu na spoločnej nehnuteľnosti. Až do 01. júla 2018 (kedy nadobudla účinnosť novela zákona č. 97/2013 Z. z.), bol prevod alebo prechod vlastníckeho práva na spoločenstvo úplne zakázaný.

7. Žalobcovia sa domáhali prerušenia konania podľa § 162 ods. 1 písm. a/ CSP práve z dôvodu, že prebieha správne konanie - tzv. reštitučné konanie, v ktorom sa má riešiť otázka, ktorá môže mať význam pre rozhodnutie súdu. Okresný súd konštatoval, že vo vzťahu k predmetu konania neexistuje žiadna prejudicialita, ktorú by súd nebol oprávnený riešiť a ktorá by bránila súdu vo veci samej rozhodnúť, prípadne ktorej posúdenie by patrilo výlučne tomuto správnomu orgánu, ktorý by bol pre súd v danej veci záväzný. Úlohou všeobecného súdu v konaní o určení vlastníctva je zistenie právneho dôvodu a titulu strany sporu, od ktorého odvodzuje svoje vlastnícke právo k spornej nehnuteľnosti. Podľa názoru okresného súdu ide skôr o konkurenciu práva, o ktorej sa vyjadroval v spojení s otázkou naliehavého právneho záujmu žalobcov na žiadanom určení. Konštatoval, že neboli splnené podmienky na prerušenie konania, a preto návrh na prerušenie konania zamietol. Vzhľadom na priebeh reštitučného konania, ako aj tejto veci, vyjadril presvedčenie o nehospodárnosti prerušenia konania a tento návrh zamietol v spojení s rozhodnutím vo veci samej podľa § 162 ods. 3 CSP.

Rozhodnutie odvolacieho súdu

8. Proti rozsudku prvej inštancie podali odvolanie žalobcovia 1/, 2/, o ktorom rozhodol odvolací súd, keď podrobne preskúmal všetky rozhodujúce otázky, ktoré boli vo veci vznesené a v plnom rozsahu sa stotožnil so skutkovými a právnymi závermi súdu prvej inštancie. Krajský súd sa v odvolacom konaní obmedzil iba na konštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia (§ 387 ods. 2 CSP) a to v súlade s judikatúrou Ústavného súdu SR, v zmysle ktorej odôvodnenia rozhodnutí prvoinštančného súdu a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane, pretože prvostupňové a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok (pozri napr. III.ÚS 78/05, II.ÚS 264/08, IV.ÚS 372/08, IV.ÚS 350/09). Súčasne odvolací súd preskúmal i námietky žalobcov uvedené v odvolaní a dospel k záveru, že tieto nie sú dôvodné, keď poukázal na zodpovednosť žalobcov za obsahové vymedzenie svojho odvolania v spojitosti s nevyhnutnosťou odvolacieho súdu rešpektovať svoju viazanosť

odvolacími dôvodmi (§ 380 ods. 1 CSP).

9. V podanom odvolaní žalobcovia okrem formálnych nedostatkov napadnutého rozsudku namietali nesprávny procesný postup súdu prvej inštancie v rozpore s § 181 ods. 2 CSP a v tejto súvislosti porušenie práva žalobcov na spravodlivé konanie, konkrétne nemožnosť žalobcov predložiť dôkazy na sporné skutočnosti a reagovať na právne posúdenie súdom a v konečnom dôsledku prekvapivosť rozhodnutia. Ďalej namietal predčasnosť rozhodnutia bez dostatočného zistenia skutkového stavu veci z dôkazov navrhnutých žalobcami, ako aj nedostatočné odôvodnenie nevykonaných dôkazov, ktoré nedostatky mali za následok nesprávnosť právneho posúdenia a rozhodnutia vo veci.

10. Odvolací súd uzavrel, že súd prvej inštancie zamietol žalobu pre nedostatok naliehavého záujmu na požadovanom určení. Určovacia žaloba má preventívny charakter a jej podanie na súd prichádza do úvahy vtedy, keď jej prostredníctvom možno eliminovať stav ohrozenia práva alebo neistoty v právnom vzťahu, pričom k zodpovedajúcej náprave nemožno dospieť iným spôsobom. Ďalej sa uplatní v prípadoch, v ktorých určovacia žaloba účinnnejšie než iné právne prostriedky zodpovedá obsahu a povahe príslušného právneho vzťahu a jej prostredníctvom možno dosiahnuť úpravu tvoriacu určitý právny rámec, ktorý je zárukou odvrátenia budúcich sporov medzi účastníkmi. Tieto funkcie určovacej žaloby korešpondujú s predpokladom naliehavého právneho záujmu. Ak nemožno v konkrétnom prípade očakávať splnenie týchto funkcií, nie je daný naliehavý právny záujem na určení. Absencia naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení je prvoradým dôvodom, pre ktorý nemôže žaloba obstáť. Pri zistení jeho absencie súdom je akékoľvek ďalšie dokazovanie vo veci nadbytočné. Existenciu naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení musí v konaní preukázať žalobca. V prípade, že súd prvej inštancie dospeje k záveru, že žalobca nemá naliehavý právny záujem na požadovanom určení, bez ďalšieho rozhodne o zamietnutí žaloby. V opačnom prípade vykoná dokazovanie na základe návrhov obidvoch procesných strán a následne vo veci rozhodne.

11. V konaní považoval za nesporné, že ohľadne predmetných nehnuteľností stále prebieha reštitučné konanie v zmysle zákona č. 229/1991 Zb. na príslušnom pozemkovom úrade (v čase rozhodovania súdu prvej inštancie v štádiu po zrušení rozhodnutia pozemkového úradu v správnom súdnom konaní a vrátení veci na ďalšie konanie a rozhodnutie rozsudkom Krajského súdu v Žiline sp. zn. 29Sp/22/2016 z 27. januára 2017, založený v súdnom spise na l.č. 660-677 a tiež na l.č. 755-772). Pre prebiehajúce reštitučné konania súd prvej inštancie nemohol rozhodnúť inak, ako žalobu žalobcov ako predčasne podanú zamietnuť, keďže o nároku na vydanie sporných nehnuteľností nebolo v reštitučnom konaní právoplatne rozhodnuté príslušným pozemkovým úradom. Naliehavosť právneho záujmu na takomto určení je daná až vtedy, ak je v spore o určenie vlastníckeho práva toto právo preukázané. Správne súd prvej inštancie poukázal na konkurenciu reštitučnej a vlastníckej žaloby a princípu, ktorým sa táto konkurencia riadi. V dôsledku princípu, podľa ktorého tam, kde existuje špeciálna právna úprava (reštitučné predpisy), nemožno použiť úpravu všeobecnú (úpravu podľa OZ), žalobou o určenie vlastníckeho práva nemožno obchádzať účel a zmysel reštitučného zákonodarstva a žalobca v danom prípade nemá právny záujem na požadovanom určení vlastníctva tam, kde podľa týchto predpisov bolo možné uplatniť nárok na vrátenie veci a nárok uplatnený nebol, alebo z nejakých dôvodov takejto požiadavke nebolo vyhovieť. V posudzovanom prípade ide o situáciu, že reštitučný nárok uplatnený bol, len o ňom doteraz nebolo právoplatne rozhodnuté. Preto nemožno súhlasiť s postupom žalobcov, že pod zámienkou akejsi „opatrnosti“ popri správnom konaní obstojať aj súdne konanie. Uplatnenie reštitučného nároku je hmotnoprávnym úkonom, ktorý oprávnená osoba musí vykonať/vykonať na príslušnom orgáne štátnej správy (pozemkovom úrade) a zároveň vyzve/vyzvala povinnú osobu na vydanie veci. Reštitučný nárok na vydanie veci znamená iba obnovu predchádzajúceho stavu a zakladá právo oprávnenej osoby na vrátenie vlastníckeho práva. Až po realizácii tohto práva na „vydanie veci“ v zmysle reštitučných zákonov si môže oprávnená osoba počínať ako vlastník veci, t.j. domáhať sa vydania veci v zmysle jej faktického odovzdania, resp. vypratania, teda realizovať vlastnícke právo v celom jeho rozmere.

12. Súd je subjektom, ktorý určuje čo sa bude dokazovať, ako bude dokazovanie prebiehať, ktoré skutočnosti bude považovať za preukázané a ktoré dôkazy vykoná. Súdom nemusí vykonať všetky dôkazy navrhnuté stranou sporu. Výber dôkazov, ktoré sa budú v rámci dokazovania vykonávať je výlučne na

súde (§185 ods. 1 CSP). Súd je povinný súčasne dbať na to, aby nevytlúčil taký dôkaz, ktorý má potenciál preukázať rozhodný skutkový poznatok tvrdený stranou, ak tento poznatok nebude preukazovať iným dôkazom. O vykonaní alebo nevykonaní navrhnutého dôkazu súd rozhoduje priebežne počas konania, pričom svoje rozhodnutie o nevykonaní dôkazu je povinný uviesť v odôvodnení meritórneho rozhodnutia (§220 ods. 2 CSP). V odôvodnení svojho rozhodnutia súd prvej inštancie sa výslovne zmenil o zamietnutí návrhov na vykonanie dokazovania - oboznámením obsahu spisu konajúceho súdu 6C/27/2009 a zákonných článkov prijatých ešte za Rakúsko-Uhorska v 19. a 20. storočí. Odvolávajúc sa na vyššie uvedené, pri absencii naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení je akékoľvek ďalšie dokazovanie vo veci nadbytočné. Preto absencia formálneho rozhodnutia o zamietnutí aj ďalších návrhov žalobcov na vykonanie dokazovania je bez akéhokoľvek dopadu na správnosť vecného rozhodnutia vo veci samej. Na tomto základe odvolací súd uzavrel, že súd prvej inštancie vykonal dokazovanie zákonným spôsobom v rozsahu potrebnom na rozhodnutie vo veci a odvolacie námietky žalovaného k spôsobu vykonania a vyhodnotenia dokazovania okresným súdom z uvedených dôvodov krajský súd vyhodnotil ako nedôvodné. Vzhľadom na absencie naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení nie je dôvodné, aby sa odvolací súd zaoberal argumentáciou a dôkazmi, na ktoré odvolatelia poukázali vo svojom oprávnom prostriedku.

13. Osobitne vytknutý nedostatok odvolateľov k nedostatočne zistenému skutkovému stavu veci - neoboznámenie spisu Okresného úradu Námestovo, odbor pozemkový a lesný o reštitučnom konaní vo vzťahu k procesnému návrhu na prerušenie konania bolo podľa odvolacieho súdu bez právneho významu. Vo vzťahu k výroku o opätovnom zamietnutí návrhu na prerušenie konania (postupom podľa §162 ods. 3 CSP) smerujúce odvolanie žalobcov súdu s poukazom na ust. § 386 písm. c/ CSP odvolací súd odmietol. Civilný sporový poriadok nedáva procesnú možnosť preskúmať na podklade odvolania rozhodnutie súdu o zamietnutí návrhu na prerušenie konania. Podľa § 357 písm. n/ CSP je odvolanie prípustné len proti uzneseniu súdu prvej inštancie o prerušení konania podľa § 162 ods. 1 písm. a/ a § 164, CSP t.j. len kladnému rozhodnutiu.

14. Aj keď zo zápisnice o pojednávaní zo dňa 11. septembra 2018 na okresnom súde (l.č.778-783) výslovne nevyplýva splnenie procesnej povinnosti súdu podľa § 181 ods. 2 CSP, zároveň z nej nevyplýva ani žiadna výhrada zástupcu žalobcov voči jej nesplneniu, hoci bol prítomný na tomto pojednávaní. Súčasne je potrebné pripomenúť, že takúto procesnú povinnosť má súd bezprostredne po otvorení pojednávania vo veci a prednesení podstatných obsahov strán sporu k veci (žaloby a vyjadrenia k nej), pričom v danom prípade už išlo o rozpojednávanú vec a vyššie namietaná požiadavka nebola ani vznesená právnym zástupcom voči súdu. Z rozhodovacej činnosti NS SR (uznesenie NS SR sp. zn. 6Cdo/17/2017 zo dňa 22. februára 1917) vyplýva, že prípadné porušenie procesnej povinnosti súdu podľa § 181 ods. 2 CSP, nie je porušením práva strany na spravodlivý proces, pretože definitívne stanovisko k procesnému postupu, vykonaniu dôkazov a ich vyhodnoteniu súd prvej inštancie poskytuje v meritórnom rozhodnutí. Prípadné nedostatky v procesnom postupe prvoinštančného súdu tak môžu byť predmetom odvolania ako riadneho oprávneho prostriedku, ktorý žalobca v predmetnej veci aj využil.

15. K otázke aktívnej vecnej legitímácie žalobcu 1/odvolací súd uviedol, že žalobca 1/ sa domáhal určenia vlastníctva k sporným nehnuteľnostiam ako pozemkové spoločenstvo, právnická osoba s vlastnou právnou subjektivitou, nedomáhal sa určenia, že vlastníckmi sporných nehnuteľností sú jednotliví členovia pozemkového spoločenstva (v tomto smere súd prvej inštancie nepripustil zmenu žaloby). Takto uplatnenému nároku zodpovedá aj záver okresného súdu o nepreukázaní aktívnej vecnej legitímácie pozemkového spoločenstva, že mu svedčí nárok z hmotného práva, t.j. domáhať sa určenia vlastníctva k sporným nehnuteľnostiam (§9 ods. 11 zákona č. 97/2013 Z.z. o pozemkových spoločenstvách). Zákonné obmedzenie pre nadobúdanie vlastníckeho práva k podielu na spoločnej nehnuteľnosti alebo spoločne obhospodarovanej nehnuteľnosti spoločenstvom sa vzťahuje práve na tie prípady, v ktorých by spoločenstvo nadobúdalo podiely na takej spoločnej nehnuteľnosti alebo spoločne obhospodarovanej nehnuteľnosti, ktorá patrí členom tohto spoločenstva.

16. Odvolací súd sa stotožnil s dôvodmi súdu prvej inštancie, pre ktoré bola zamietnutá žaloba voči

žalobcovi 2/ a tieto sú uvedené v bode 11. odôvodnenia napadnutého rozsudku, na ktorý v plnom rozsahu odkázal.

17. Odvolací súd sa oboznámil aj s podaním žalobcov 1/ a 2/, ktoré bolo doručené bezprostredne pred termínom verejného vyhlásenia rozsudku odvolacieho súdu. Z hľadiska obsahu, pokiaľ ide o námietky porušenia kontradiktórnosti konania pred súdom prvej inštancie, odhliadnuc od všeobecnej formulácie tejto námietky poukázal na § 365 ods. 3 CSP. Pokiaľ odvolateľ odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie nedoplnil do uplynutia lehoty na podanie odvolania, na neskôr doplnené námietky môže odvolací súd prihliadať len za splnenia podmienok podľa § 366 CSP, čo v danom prípade nebolo naplnené. To isté platí aj k námietke, že žalobca 1/ bol riadne zastúpený výborom a v konaní má aktívnu legitimáciu.

18. Krajský súd ako vecne správny potvrdil aj od rozhodnutia vo veci samej závislý výrok o trovách prvoinštančného konania ako zodpovedajúci výsledku konania a aplikovaných ustanovení zákona. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 255 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 262 ods. 1 a § 396 ods. 1 CSP a žalovanému ako úspešnej procesnej strane priznal proti žalobcom v rade 1/ a 2/ nárok na ich náhradu v plnom rozsahu.

Dovolanie žalobcov 1/ a 2/

19. Žalobcovia 1/ a 2/ (ďalej aj „žalobcovia“ aj „dovolatelia“) prípustnosť svojho dovolania vyvodzujú z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP, keď tvrdia že postupom súdov oboch nižších inštancií došlo k porušeniu ich práva na spravodlivý proces tým, že nesprávnym procesným postupom im znemožnili ako strane sporu, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

20. Výrok č. 1. rozsudku odvolacieho súdu považujú za neurčitý, pretože v ňom nie je konkrétne uvedené aké konkrétne výroky rozsudku súdu prvej inštancie boli potvrdené. Tvrdia, že odvolací súd /a aj súd prvej inštancie/sa neoboznámili s úplným a žurnalizovaným spisom Okresného úradu Námestovo, pozemkový a lesný odbor Č.j. OU-NO-PLO-XXXX/XXXXXX/dam, preto nemohli správne posúdiť či je prebiehajúce súdne konanie potrebné/nepotrebné prerušiť až do právoplatného skončenia správneho reštitučného konania. Odvolací súd využil zmenu právnej úpravy v CSP a odmietol ich dovolanie. Takýto postup odvolacieho súdu je v rozpore s princípom právnej istoty.

21. Už v odvolaní proti rozsudku súdu prvej inštancie dovolatelia poukázali na skutočnosť, že na pojednávaní konanom dňa 11. septembra 2018 súd prvej inštancie neposkytol stranám konania žiadne poučenie podľa § 181 ods. 2 CSP. Preto dovolatelia nevedeli, ktoré skutkové tvrdenia súd pokladá za sporné, ktoré skutkové tvrdenia súd pokladá za nesporné, ktoré dôkazy súd vykoná a ktoré dôkazy súd nevykoná. Súd prvej inštancie neoznámil stranám konania svoje predbežné právne posúdenie veci. Takýmto postupom súdu prvej inštancie malo byť porušené právo dovolateľov na spravodlivé súdne konanie. Súd prvej inštancie dovolateľom takýmto svojím nesprávnym postupom v konaní znemožnil predložiť dôkazy na sporné skutočnosti a reagovať na právne posúdenie veci súdom. Za takéhoto stavu veci ide o tzv. prekvapivé rozhodnutie súdu a o postup súdu v rozpore s kogentným ustanovením § 181 ods. 2 CSP. Podľa dôvodovej správy k CSP, obligatórne určenie sporných a nesporných skutkových tvrdení zo strany súdu a obligatórne predbežné právne posúdenie veci sú kľúčovými inštitútmi na zrýchlenie civilného sporového konania, ako aj prostriedkom na predídienie tzv. prekvapivých súdnych rozhodnutí. Pritom musí ísť, o konkrétne poučenie a nie o všeobecné poučenie.

22. Právny názor odvolacieho súdu o nedostatku aktívnej legitimácie na podanie žaloby je v rozpore s právnym názorom Ústavného súdu Slovenskej republiky uvedenom v náleze Ústavného súdu Slovenskej republiky v Košiciach sp. zn. 111. ÚS 194/2012-50 zo dňa 2. júla 2013, o tom, že Urbárski spolumajitelia, pozemkové spoločenstvo Tvrdošín ako subjekt a jeho právny predchodca zákonným spôsobom nikdy nestratili vlastnícke právo k nehnuteľnostiam. Samotná skutočnosť že oprávnené osoby /a ich právny predchodcovia/ si včas a riadne uplatnili reštitučný nárok im nemôže byť na ujmu, pretože

týmto svojím konaním sa oprávnené osoby iba snažili chrániť svoje vlastnícke práva za nejasného právneho stavu, aký existoval v čase uplatnenia tohto reštitučného nároku. Uplatnením tohto reštitučného nároku oprávnených osôb sa na všetky nehnuteľnosti uvedené v ich návrhu uplatnil režim tzv. blokačného § 4 zákona č. 229/1991 Zb., podľa ktorého povinná osoba nemôže nakladať s týmito nehnuteľnosťami až do právoplatného ukončenia reštitúcie, a to pod sankciou absolútnej neplatnosti právneho úkonu. Z uvedeného vyplýva, že žalovaný nemôže byť vlastníkom predmetných nehnuteľností, pretože tieto nehnuteľnosti nikdy neprešli do vlastníctva štátu a ani do vlastníctva žalovaného.

23. Žalobca 1/ spĺňa všetky zákonné podmienky pozemkového spoločenstva definované v zákone č. 330/1991 Zb. o pozemkových spoločenstvách a preto nemohol stratiť vlastnícke právo k predmetným nehnuteľnostiam. Dovolateľ tiež poukazuje na zásadu rovnosti zbraní podľa článku 9 Základných princípov CSP a právo strán sporu oboznámiť sa s vyjadreniami, návrhmi a dôkazmi protistrany, ktoré bolo v spore nižšími súdmi porušené. Právo na kontradiktórne konanie v zásade znamená rovnakú možnosť strán konania dozvedieť sa o všetkých dôkazoch a skutočnostiach zaznamenaných v súdnom spise, ktorých účelom je ovplyvniť rozhodovanie súdu a vyjadriť sa k nim. Koncepcia spravodlivého procesu zahŕňa totiž právo na kontradiktórne konanie, podľa ktorého musia mať účastníci príležitosť nielen predložiť každý dôkaz a argument nevyhnutný k tomu, aby obhájili svoje nároky, ale taktiež musia byť oboznámení s každým dôkazom alebo stanoviskom, ktorého účelom je ovplyvniť rozhodovanie súdu, a musia mať možnosť, sa k nim vyjadriť /rozsudok ESLP vo veci Milatová proti Českej republike zo dňa 21. júna 2005/. Dovolatelia skonštatovali, že možnosť nahliadnuť do súdneho spisu dostatočným spôsobom negarantuje právo na kontradiktórne súdne konanie. Právo na nahliadnutie do súdneho spisu a možnosť vyhotovovať kópie písomných podaní nekompenzuje nedoručenie stanoviska alebo dôkazu protistrany druhému účastníkovi konania. Vychádza sa z toho, že nahliadanie do spisu je právom a nie povinnosťou strany /účastníka/ konania, pričom účastník konania nemôže byť neprimeraným spôsobom zaťažovaný respektíve nemožno od neho spravodlivo požadovať sústavné sledovanie dopĺňania súdneho spisu, nakoľko tento účastník konania nemá vedomosť, kedy bude určitá písomnosť doručená do súdneho spisu. Požiadavka kontradiktórnosti konania sa v judikatúre ESLP chápe prísne formálne a preto sú všeobecné súdy povinné doručovať všetky vyjadrenia a stanoviská strán /účastníkov/ konania bez ohľadu na ich obsah tj. bez preskúmania ich relevantnosti a dôvodnosti a možnosti ovplyvniť rozhodnutie súdu /rozsudok ESLP vo veci Lomaseita Oy a ostatní proti Fínskej republike zo dňa 5. júla 2005, Kessler proti Švajčiarskej konfederácii zo dňa 26. júla 2007, sťažnosť č. 10577/04; Asnar proti Francúzskej republike zo dňa 18. októbra 2007. Podľa nálezu Ústavného súdu SR sp.zn. 111. ÚS 220/2018 zo dňa 11. septembra 2018, kontradiktórnosť je nerozlučne spätá s princípom rovnosti zbraní a je univerzálnym právnym princípom platným v celom právnom poriadku.

24. Nie je pravdivé tvrdenie odvolacieho súdu uvedené v bode 28 odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu, že ide o „všeobecnú formuláciu tejto námietky“. Už v priebehu konania na súde prvej inštancie tj. ešte pred podaním odvolania žalobcami proti napadnutému rozsudku súdu prvej inštancie poukázali na to, že ich advokátovi JUDr. Jánovi Vajdovi nebolo doručené písomné vyjadrenie advokáta žalovaného zo dňa 8.8.2017 /doručené súdu dňa 10. augusta 2017/ a ani prílohy písomného vyjadrenia zo dňa 20. júna 2017 /doručené súdu dňa 21. júna 2017/. Nejde teda o dodatočné uvádzanie nových odvolacích dôvodov podľa § 365 ods. 3 CSP ako to naznačuje odvolací súd.

25. Na základe uvedeného dovolateľa navrhli, aby dovolací súd podľa §449 ods. 1, 2 CSP zrušil rozsudok Krajského súdu v Žiline sp. zn. 6Co/22/2019 zo dňa 24. apríla 2020 a rozsudok Okresného súdu Námestovo č.k. 2C/54/2010-785 zo dňa 11. septembra 2018 a vrátil vec Okresnému súdu Námestovo na nové konanie a rozhodnutie. V prípade úspechu v dovolacom konaní žalobcovia 1/a 2/ voči žalovanému uplatnili nárok na 100 % náhradu trov celého konania.

26. K dovolaniu žalobcov sa vyjadril žalovaný. Uviedol, že dovolací dôvod § 420 písm. f) CSP, ktorý dovolatelia síce uplatnili, ale dovolanie neobsahuje riadne a presvedčivé vymedzenie dovolacieho dôvodu ako to predpokladá úprava § 420 písm. f) CSP. Po oboznámení sa s obsahom dovolania žalobcov 1,2 je žalovaný presvedčený, že toto dovolanie je nedôvodné v celom jeho rozsahu a že odvolací súd vo veci

správne rozhodol. V dôvodoch svojho rozhodnutia sa odvolací súd kvalifikovane a presvedčivým spôsobom vysporiadal so všetkými odvolacími dôvodmi žalobcov ako aj s tvrdenými procesnými pochybeniami súdu prvej inštancie, ktoré mali podľa tvrdení odvolateľov 1,2 narušiť rovnosť sporových strán konania. Taktiež sa odvolací súd vysporiadal s údajným nesprávnym označením žalovaného a zaujal postoj, že uvedená námietka je nedôvodná. Odvolací súd sa úplne stotožnil s právnym záverom súdu prvej inštancie, ktorý konštatoval, že na strane žalobcov 1,2 od začiatku absentuje naliehavý právny záujem na podanej určovacej žalobe.

27. V bode 5/ svojho dovolania žalobcovia 1,2 uvádzajú, že na pojednávaní dňa 11. septembra 2018 súd prvej inštancie neposkytol stranám konania žiadne poučenie podľa § 181 ods. 2 CSP a preto údajne títo nevedeli, ktoré skutkové tvrdenia súd pokladá za nesporné, ktoré dôkazy súd vykoná a ktoré dôkazy súd nevykoná. Zároveň žalobcovia 1,2 uvádzali v dovolaní, že súd prvej inštancie neoznámil stranám konania svoje predbežné právne posúdenie veci, že súd im znemožnil predložiť dôkazy na sporné skutočnosti, že nemohli reagovať na právne posúdenie veci a že takýto stav viedol k vydaniu tzv. prekvapivého rozhodnutia. Žalovaný sa s touto argumentáciou žalobcov 1,2 vôbec nestotožňuje a považuje ju za účelovú a zavádzajúcu. Žalovaný uvádza, že súdne konanie 2C/54/2010 začalo pred Okresným súdom Námestovo 8. apríla 2010 s požadovaným výrokom žalobcov 1,2 vysloviť neplatnosť rozhodnutia Okresného úradu Tvrdošín, odbor pozemkový a lesného hospodárstva XX/XXXXX/XXX zo dňa 29. septembra 1997, ktorým bol pre katastrálne územie Q. schválený ZRPS a že žalovaný II. nie je podielovým spoluvlastníkom pozemkov zapísaných na LV XXXX k.ú. Q. v podiele 669827/999999-ín. Následne žalobcovia 1,2 opakovane predkladali návrhy na zmeny žaloby až po návrh na pojednávaní dňa 27. júna 2017 s ďalším rozšírením dokazovania. Takéto správanie žalobcov 1,2 je dôkazom svojvoľného uplatňovania práva na čo žalovaný poukázal už vo svojom písomnom vyjadrení z 8. augusta 2017. Žalovaný uviedol, že v rámci uvádzaných dôkazov, ktoré navrhujú žalobcovia vykonať ide všetko o účelovo navrhované dôkazy, ktoré nemajú súvis s predmetom sporu a majú len predlžovať celé súdne konanie vo veci 2C/54/2010. Ako vyplynulo aj z osobných vyjadrení žalobcu 2/ a právneho zástupcu žalovaného 1/ títo mali rozdielnu predstavu o tom, čoho sa vlastne v konaní 2C/54/2010 domáhajú. Kým žalobca 1/ žiada priznať zjavne účelovo vlastnícke právo k sporným pozemkom z LV XXXX k.ú. Q. v 669827/999999-ín v prospech Urbárskych spolumajiteľov, pozemkové spoločenstvo Tvrdošín, žalobca 2/ sa na pojednávaní 27. júna 2017 vyjadril, že žiada zrušiť rozhodnutie o schválení pozemkových úpravách ZRPS Tvrdošín č. XX/XXXXX/XXX zo dňa 29. septembra 1997. Takto z obsahu zápisníc o priebehu pojednávania vyplýva, že žalobcom 1,2 išlo o predlžovanie súdneho konania a od začiatku zaťažovali súd a žalovaného opakovanými a účelovými zmenami žaloby a procesnými návrhmi na prerušenie konania, doplnenie dokazovania a podobne. Terajšie dovolacie argumenty žalobcov 1,2/ že nevedeli, čo má byť dokazované v danom konaní, resp. čo je sporné v kontexte prejednávanej veci a pri desaťročnom vedení súdneho konania je zavádzajúce. V žiadnom prípade podľa presvedčenia žalovaného nedošlo u žalobcov 1,2/ postupom súdu k porušeniu ich práva na spravodlivý súdny proces. Naopak svojvoľnými a účelovými procesnými návrhmi žalobcovia 1,2/ porušovali ustanovenia CSP a spôsobili fakticky desaťročný súdny spor.

28. Žalovaný poukázal na závery odvolacieho súdu v bode 18.rozsudku, kde sa uvádza : Reštitučné predpisy vychádzali z domnienky, že vec prešla v rozhodnom období na štát a to aj v prípadoch jej prevzatia bez právneho dôvodu, pričom oprávnené osoby, ktoré si uplatnili nárok podľa týchto predpisov sa stali vlastníkami vecí až jej vydaním. Žalovaný spochybnil argumentáciu žalobcov 1,2/ o tom, že na neho neprešlo vlastnícke právo k žalovaným nehnuteľnostiam a má ísť o nepravú reštitúciu s poukazom na prijatie zákona č.49/1959 Zb. o Jednotných roľníckych družstvách. Poukázal na záverečné ustanovenia zák. č.49/1959 Zb., § 61- § 63, ktoré sa žiadnym spôsobom nedotýkajú zrušenia zák.č.81/1949 Zb.. Práve naopak, zák.č.81/1949 Zb., a jeho § 2, ktorým prešli do vlastníctva vzniknutých JRD aj a) spoločné nehnuteľnosti bývalých urbárikov, komposesorátov a podobných právnych útvarov, ktoré upravuje zák. čl. X/1913, b) spoločné nehnuteľnosti pasienkových spoločenstiev zriadených podľa zák. čl. X/1913, ako aj na príslušnosť týchto nehnuteľností s právami spojenými s ich držbou, bol zrušený až účinnosťou zákona č.229/1991 Zb. Práve zákon 229/1991 Zb. v § 6d umožnil oprávneným osobám domáhať sa vydania nehnuteľností, ktoré prešli v rozhodnom období na štát alebo na právnickú osobu aj v dôsledku odňatia bez náhrady postupom podľa zákona SNR č.

81/1949 Zb. SNR o úprave právnych pomerov pasienkového majetku bývalých urbárikov, komposesorátov a podobných právnych útvarov. Dôkazom prechodu vlastníckeho práva na žalovaného sú nesporne aj prebiehajúce reštitučné konania podľa uplatnených reštitučných nárokov žalobcov.

29. Ďalšia argumentácia dovolateľov o tom, že tento subjekt má byť vlastníkom sporných pozemkov, nemá v ničom právnu oporu a je len vyjadrením prania žalobcov. Žalobcovia sa v celom konaní ani nezmienili ako sa žalobca 1/ domáhajúci sa určenia vlastníctva k sporným pasienkovým pozemkom preniesol cez zákonné obmedzenia uvedené v z. č. 97/2013 Z.z. o pozemkových spoločnostiach v platnom znení. Keď prevod alebo prechod vlastníckeho práva k podielu na spoločnej nehnuteľnosti alebo k spoločne obhospodarovanej nehnuteľnosti na spoločnosť je zakázaný, ak by podiel spoločnosti na spoločnej nehnuteľnosti alebo na spoločne obhospodarovanej nehnuteľnosti presiahol 49%. Teda aj v zmysle vyššie uvedených zákonných obmedzení nebolo možné vôbec žalobe žalobcu vyhovieť a aj z tohto dôvodu, žalobcovia nemôžu mať naliehavý právny záujem na požadovanom určení vlastníckeho práva k sporným pozemkom.

30. Z argumentácie žalobcov 1,2 je zrejmé úplne nepochopenie dosahu špeciálnej reštitučnej úpravy zakotvenej v zák.č.229/1991 Zb. v platnom znení vo vzťahu k úprave CSP o uplatnení určovacej žaloby podľa § 137 písm. c/ CSP. Pri každom uplatnení určovacej žaloby je základnou podmienkou jej prípustnosti naliehavý právny záujem na požadovanom určení. Žalobcovia podľa žalovaného žiadnym presvedčivým tvrdením nepreukázali, prečo by mala ich určovacia žaloba v tomto konaní predchádzať uplatnené reštitučné nároky jednotlivých reštituentov fyzických osôb a súdy preto ani nemohli o nároku žalobcov inak rozhodnúť ako celú žalobu zamietnuť. Žalovaný poukazuje na to, že aj rozhodovacia prax najvyšších súdnych autorít dáva zásadne pri konkurencii vlastníckych nárokov uplatňovaných v reštitučnom a súdnom konaní, prednosť špeciálnej úprave reštitučných predpisov pred súdnymi konaniami s uplatnením určovacích žalôb. Zásadne za neprípustné možno považovať prípady, kde bez akýchkoľvek legitímnych a ospravedlniteľných dôvodov oprávnená osoba si vôbec neuplatnila reštitučné nároky, prípadne ak je začaté, avšak nie je ukončené reštitučné konanie a o totožných pozemkoch má súbežne prebiehať súdne konanie s uplatnením určovacích žalôb.

31. Obdobne bola otázka možného vlastníctva spoločnej nehnuteľnosti zo strany žalobcu 1/ ako pozemkového spolčenstva skúmaná Ústavným súdom SR v náleze I. ÚS 348/08-42 zo dňa 6. októbra 2010, kde bolo konštatované, že priamo žalobca 1/ nespĺňa podmienky aktívnej vecnej legitimácie na podanie určovacej žaloby k pozemkom tvoriacim spoločnú nehnuteľnosť. Zároveň bolo konštatované, že žalobca 1/ je novým subjektom založeným podľa zákona o pozemkových spoločnostiach a nesvedčí mu žiadny vlastnícky vzťah k spoločnej nehnuteľnosti, nakoľko táto patrí jednotlivým fyzickým osobám. Súd prvej inštancie ako aj odvolací súd správne tieto názory najvyšších súdnych autorít rešpektovali a špekulatívnej žalobe žalobcov neposkytli ochranu, pretože táto žaloba by bola hrubým zásahom do kompetencie a právomoci iného orgánu, ktorý je príslušný rozhodovať o uplatnených reštitučných nárokoch k sporným pozemkom v zmysle platných reštitučných zákonov.

32. Žalovaný sa stotožnil s odôvodnením súdu prvej inštancie ako aj odvolacieho súdu, že na strane žalobcov 1,2 absenteje naliehavý právny záujem ako prioritná podmienka prípustnosti určovacej žaloby a vzhľadom na uvedené ani nebolo potrebné venovať sa širokému a nezmyselnému dokazovaniu, ktorého sa domáhali žalobcovia. Faktom je, čo by nemalo ujsť pozornosti dovolacieho súdu, že žalobcovia svojimi svojvoľnými návrhmi sledovali cieľ predĺžovať celé súdne konanie a v rozpore s čl.5 základných zásad CSP, zaťažovali žalovaného dlhoročným a zjavne bezúspešným uplatňovaním práva. Z vyššie uvedených dôvodov a pre absenciu akéhokoľvek relevantného dovolacieho dôvodu žalovaný navrhuje, aby Najvyšší súd SR dovolanie žalobcov 1,2 voči rozsudku KS Žilina sp. zn. 6Co/22/2019 zo dňa 24. apríla 2020 podľa § 448 CSP ako nedôvodné zamietol a zároveň zaviazal žalobcov 1,2 spoločne a nerozdielne zaplatiť žalovanému plnú náhradu trov dovolacieho konania.

Posúdenie veci dovolacím súdom

33. Najvyšší súd SR ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§

427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) predovšetkým skúmal, či sú splnené podmienky zákona podľa § 419 a nasl. CSP.

34. Podľa ustanovenia § 420 písm. f/ CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

35. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle ustanovenia § 420 CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil chyby vymenovanej v tomto ustanovení, ale rozhodujúcim je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

36. Princípu práva na spravodlivý proces zodpovedá právo účastníka na určitú kvalitu súdneho rozhodnutia a povinnosť súdu svoje rozhodnutie riadne odôvodniť. Súd sa teda musí zaoberať účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f/ CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia (porov. I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, III. ÚS 47/2019, IV. ÚS 372/2020, 1Cdo/213/2019, 2Cdo/190/2019, 3Cdo/168/2018, 4Cdo/3/2019, 5Cdo/57/2019, 6Cdo/33/2020, 7Cdo/308/2019, 8Cdo/152/2018).

37. Dovolací súd posúdil najprv dovolanie žalobcu 1/ a dospel k záveru, že v posudzovanom prípade obsah spisu nedáva podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie odôvodnil spôsobom, ktorým by založil procesnú vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f/ CSP. Súd oboch nižších inštancií v odôvodneniach svojich rozhodnutí podrobne popisali obsah podstatných skutkových tvrdení strán a dôkazov vykonaných v konaní, vysvetlili, ako ich skutkové tvrdenia a právne argumenty posúdili, uviedli, z ktorých dôkazov vychádzali a ako ich vyhodnotili, a zároveň citovali ustanovenia, ktoré aplikovali a z ktorých vyvodili svoje právne závery.

38. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu (ktorý v spätosti s potvrdzovaným rozsudkom súdu prvej inštancie vytvára ich organickú, kompletizujúcu jednotu) sa vysporiadava so všetkými podstatnými odvolacími námietkami žalobcu 1/ a ostatnými rozhodujúcimi skutočnosťami. Z odôvodnenia rozhodnutí súdov oboch nižších inštancií vyplýva, že k otázke aktívnej vecnej legitímácie žalobcu 1/ vysvetlili, že žalobca 1/ sa domáhal určenia vlastníctva k sporným nehnuteľnostiam ako pozemkové spoločenstvo, právnická osoba s vlastnou právnou subjektivitou, nedomáhal sa určenia, že vlastníckymi sporných nehnuteľností sú jednotliví členovia pozemkového spoločenstva (v tomto smere súd prvej inštancie nepripustil zmenu žaloby). Uvedená otázka prešla i testom ústavnosti v náleze Ústavného súdu SR I. ÚS 348/08-42 zo dňa 6. októbra 2010, v ktorom ústavný súd zopakoval, že urbárske spoločenstvo nespĺňa podmienky aktívnej vecnej legitímácie na podanie určovacej žaloby k pozemkom tvoriacim spoločnú nehnuteľnosť a nesvedčí mu žiadny vlastnícky vzťah k spoločnej nehnuteľnosti, pretože táto patrí jednotlivým fyzickým osobám (pokiaľ nie je preukázaný opak, poznámka dovolacieho súdu). Takto uplatnenému nároku zodpovedá aj záver okresného súdu o nepreukázaní aktívnej vecnej legitímácie pozemkového spoločenstva, že mu svedčí nárok z hmotného práva, t.j. domáhať sa určenia vlastníctva k sporným nehnuteľnostiam (§9 ods. 11 zákona č. 97/2013 Z.z. o pozemkových spoločenstvách). Zákonné obmedzenie pre nadobúdanie vlastníckeho práva k podielu na spoločnej nehnuteľnosti alebo spoločne obhospodarovanej nehnuteľnosti spoločenstvom sa vzťahuje práve na tie prípady, v ktorých by spoločenstvo nadobúdalo podiely na takej spoločnej nehnuteľnosti alebo spoločne obhospodarovanej nehnuteľnosti, ktorá patrí členom tohto spoločenstva.

39. Dovolací súd sa zaoberal aj obidvoma dovolateľmi osobitne vytknutým nedostatočne zisteným skutkovým stavom veci - neoboznámením spisu Okresného úradu Námestovo, odbor pozemkový a lesný o reštitučnom konaní vo vzťahu k procesnému návrhu na prerušenie konania, pričom uviedol, že je bez právneho významu. Vo vzťahu k rozhodnutiu súdu prvej inštancie vo výroku o opätovnom zamietnutí návrhu na prerušenie konania (postupom podľa §162 ods. 3 CSP) a k rozhodnutiu odvolacieho súdu o odmietnutí odvolania žalobcov v tejto časti s poukazom na § 386 písm. c/ CSP,

konštatuje, že žiadne procesné pochybenie nezistil. Civilný sporový poriadok totiž nedáva procesnú možnosť preskúmať na podklade odvolania rozhodnutie súdu o zamietnutí návrhu na prerušenie konania. Podľa § 357 písm. n/ CSP je odvolanie prípustné len proti uzneseniu súdu prvej inštancie o prerušení konania podľa § 162 ods. 1 písm. a/ a § 164, t.j. len vo vzťahu ku kladnému rozhodnutiu, nie proti negatívnemu výroku o zamietnutí návrhu na prerušenie konania (ktoré bolo vydané v tomto spore). Z tohto dôvodu považoval dovolací súd dovolanie žalobcov 1/ a 2/ proti výroku II. odvolacieho súdu za neprípustné podľa § 447 písm. c) CSP, pretože smeruje v tejto časti proti procesnému rozhodnutiu (jeho výroku), proti ktorému nie je dovolanie prípustné.

40. Dovolací súd k tzv. novotám v odvolacom konaní sa stotožňuje s vysvetlením procesného postupu odvolacieho súdu (v bode 28. odôvodnenia rozsudku krajského súdu) poukazujúc na dispozičnú a koncentračnú zásadu, ktorými je ovládané odvolacie konanie (§ 365 ods.3 a § 366 CSP), čo znamená, že všetky dôvody odvolania musia byť uplatnené v lehote na podanie odvolania, čo žalobcovia nedodržali a predkladali a rozširovali argumentáciu ešte tesne pred termínom vyhlásením rozhodnutia odvolacím súdom t.j. po uplynutí lehoty na podanie odvolania.

41. K námietkam dovolateľov o nedoručení príloh k vyjadreniu žalovaného z 20. júna 2017, dovolací súd konštatuje, že nie sú dôvodné. Predmetné podanie bolo doručené advokátovi žalobcu krátkou cestou na pojednávaní okresného súdu dňa 27. júna 2017 (lč.684 - vyplýva z obsahu zápisnice z pojednávania) Prílohami predmetného podania boli dva rozsudky a to rozsudok Krajského súdu v Žiline sp. zn. 29Sp/22/2016 z 27. januára 2017, ktorým bolo rozhodnuté o zrušení rozhodnutia Okresného úradu v Námestove práve vo veci predmetného reštitučného nároku, takže žalobcovia o predmetnom rozsudku i obsahu mali vedomosť, keďže žalobca 2/ je i účastníkom správneho konania. Druhým rozsudkom bol rozsudok Krajského súdu v Žiline sp. zn. 9Co/28/2017 z 21. júna 2016 (iný spor, rozsudok je verejne dostupný). Dovolací súd v tejto súvislosti dodáva, že advokát žalobcov požiadal okresný súd dňa 7. septembra 2018 pri štúdiu spisu o vyhotovenie viac ako 30 kópií zo spisu súdu, ktoré mu boli súdom krátkou cestou dňa 7. septembra 2018 doručené. Z týchto dôvodov je dovolací súd názoru, že strana sporu (žalobcovia) mali možnosť posúdiť, či a do akej miery je písomné vyjadrenie protistrany v súdnom konaní právne významné, či obsahuje také skutkové a právne dôvody, na ktoré je potrebné z ich strany reagovať alebo inak je vhodné sa k nemu vyjadriť, v dôsledku čoho je teda len na strane sporu, aby sám posúdil, či určité stanovisko k vyjadreniu protistrany vyžaduje komentár z jeho strany /rozsudok ESLP Niderost Huber proti Švajčiarskej republike/.

42. Dovolací súd vidí zmätočnosť rozhodnutia súdov vo vzťahu k žalobcovi 2/ Ing. O. R. v dôsledku nesprávneho postupu súdu prvej inštancie a následne i odvolacieho súdu potom, ako súd prvej inštancie rozhodol uznesením č.k. 2C/54/2010-289 zo 17. júla 2015 o pripustení zmeny žaloby. Vo vzťahu k žalobcovi 2/ tak v konaní zostalo neznáme, čoho sa v konaní podanou žalobou domáha pretože po úprave žaloby, si nárok uplatnil len žalobca 1/. Z tohto dôvodu má dovolací súd za to, že žalobcovi 2/ boli upreté jeho procesné práva. Úlohou súdu prvej inštancie tak bude v ďalšom konaní naznačené procesné pochybenie odstrániť a znovu rozhodnúť a to len o žalobe žalobcu 2/. Vo vzťahu k žalobcovi 1/ je konanie právoplatne skončené pretože rozhodnutím o dovolaní nebola táto časť dotknutá.

43. Za procesnú vadu konania podľa ustanovenia § 420 písm. f/ CSP nemožno považovať to, že žalobcovia sa s rozhodnutím odvolacieho súdu nestotožňujú a že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa ich predstáv. Samotná skutočnosť, že dovolatelia so skutkovými a právnymi závermi vyjadrenými v odôvodnení rozhodnutí súdov oboch nižších inštancií nesúhlasia a nestotožňujú sa s nimi, nemôže sama osebe viesť k založeniu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP, pretože do práva na spravodlivý proces nepatrí právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ním predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jeho vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne dožadovať sa ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS50/04, I. ÚS 98/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

44. S poukazom na uvedené dovolací súd považuje myšlienkový i procesný postup odvolacieho súdu za dostatočne vysvetlený voči žalobcovi 1/ nielen poukazom na všetky rozhodujúce skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal súd prvej inštancie. Z uvedeného je teda zrejmé, čo viedlo k odmietnutiu dovolania žalobcu 1/. So zreteľom na uvedené dovolací súd dovolanie žalobcu 1/ odmietol (§ 447 písm. f/ CSP).

45. Vo vzťahu k žalobcovi 2/ naopak z vyššie uvedených dôvodov dovolací súd zrušil rozsudok odvolacieho súdu (výroky I. a III.) a rozsudok prvej inštancie vo výrokoch I. a III. a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie (§ 449 ods. 1 a 2 CSP).

46. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd rozhodol v súlade s ustanovením § 453 ods. 1 CSP v spojení s § 262 ods. 1 a zásadou úspechu žalovaného v dovolacom konaní, ktorému priznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania proti žalobcovi 1/ v plnom rozsahu (§ 255 ods. 1 CSP). O výške náhrady rozhodne súd prvej inštancie (§ 262 ods. 2 CSP). O náhrade trov vo zvyšnej časti bude súd prvej inštancie postupovať podľa § 453 ods. 3 CSP.

47. Rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.